

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Diff. 3. De divisione scientia in subalternantem & subalternatam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

Demonstratione dirigatur, potest tamen ipsa demonstratio exigere, ut mediante imperio formali vel virtuali, dirigat opus, nulla enim in hoc repugnantia. Domus autem quæ est indifferens ut arte vel scientia ædificetur, non exigit à scientia dirigi, nisi fortè domus scientificè ædificabilis

OBJICITUR V. De ratione scientiæ est ex 6. Ethic. cap. 3. ut sit de iis quæ sunt talia secundum naturam non ex nobis, seu quæ non in nobis, sed in sua natura principium habent. Scientiæ autem practicæ habent talia objecta, quæ habent in nobis principium, hoc est, à nobis fieri possunt.

RESPONDETUR. Loqui Aristotelem de scientia perfectissima & abstractissimè speculari. Deinde etiam in objecto scientificè operabili, quod sic non nisi rectè fiat, habetur id ex natura ipsius operabilis, de quo, ubi: an Logica sit scientia. Denique qui tenent Logicam esse speculativam quamvis sit circa Syllogismum, qui habet principium in nobis, non possunt contra nos, hac auctoritate uti.

INSTABIS. Scientia abstrahit ab existentia objecti, quod non potest convenire practico.

RESPONDETUR. Etiam practica suo modo abstrahit ab existentia objecti, sufficit enim quod sit causativa, ut existat objectum.

Cæterum in scientia practica cum Suarez disp. 8. sec. 5. partiendæ sunt duæ formalitates: Formalitas Notitiæ & Formalitas Causæ: Formalitas Notitiæ importat representationem intentionalem objecti. Formalitas Causæ dicit vim producendi efficiendo Ideam, exhibendo rem &c.

DIFFICULTAS III.

De Divisione Scientiæ in subalternantem & subalternatam.

SCIENTIA SUBALTERNANS est Scientia quæ alteram sub se ponit.

SUBALTERNATA autem dicitur quæ est sub altera posita. Et hæc explicatio est quoad quid Nominis.

SCIENTIA SUBALTERNANS ET SUBALTERNATA. Tripliciter considerari potest.

I. Potest una scientia esse subalternata alteri quoad finem extrinsecum, & sic potest Logica & Metaphysica subordinari Medicinæ, ut scilicet Medicus, benè de rebus Medicinæ discursat. **II.** Potest una scientia esse subalternata alteri, ratione principiorum quia videlicet uas, suas conclusiones probat, rationibus ab altera desumptis, ut dum probat, Chyrurgica, circulare vulnus difficile curari, ex illo Geometrico principio; quia latera circuli, difficile coeunt, & hæc subalternatio, dicitur ratione principiorum. **III.** Potest una scientia esse subordinata alteri, quia utraque habet idem objectum formale, nisi quod subalternata conditionem aliquam accidentalem

superaddat, & sic Physicæ subalternata dicitur esse Medicina, quia utraque corpus considerat, quæ corpus, superaddita conditione accidentali sanabilitatis.

DICENDUM EST. Ad subalternationem rigorosam requiritur, ut subalternata habeat idem objectum formale cum subalternante, & nonnisi conditionem accidentalem addat.

PROBATUR. I. Auctoritate Aristotelis 1. Posteriorum tex. 23. & 30.

PROBATUR II. Inductione in omnibus manifestè Subalternatis v.g. Perspectiva & Geometria, Perspectiva enim addit conditionem accidentalem, quia scilicet considerat lineam visuale. Musica numeris superaddit conditionem accidentalem, hoc est sonum, & habet idem formale cum Arithmetica, quæ etiam numerum considerat.

PROBATUR III. Ex una parte si subalternata non haberet idem formale cum subalternante, non esset unde subalternatio desumeretur, non enim ex eodem materiali, cum multæ scientiæ idem materiale habeant, nec sint sibi subalternæ. Ergo ex eodem formali: Ex altera parte, debent habere aliquod sui distinctivum, quod quia non est in formali & essentialibus, aliàs simpliciter essent disparatæ scientiæ. Ergo debet id haberi ratione accidentalis superadditæ conditionis.

OBJICITUR I. Ex vi allatorum sequi, quod subalternans & subalternata scientia non sint specie distinctæ. Hoc autem dici non potest, quia alias habitus adæquatè practicus qualis est Medicina, & adæquatè speculativus qualis est Physica differrent specie.

RESPONDETUR. Scientiam subalternatam & subalternantem non distingui quidem specie substantiali, petibili ex vi objecti substantialiter ejusdem, seu ejusdem in specie objecti Attributionis, distingui tamen ratione practici & speculativi, quæ rationes non sunt petibiles ab objecto Attributionis, sed ex existentia in sola veritate illius vel non. Nec oberit quod aliqua sint in eadem specie sub certo respectu, & sub alio respectu sint distincta specie, nam forma ossis & forma carnis ex probabili scientia distinguuntur specie, in ratione partialium formarum, & tamen habent communem speciem, quæ est constituere corpus humanum, quod vel maximè procedit de specificatione oriunda ex diversis habitudinibus, quæ indubiè plures esse possunt, qualis est habitudo fundativa speculationis & fundativa praxeos.

OBJICITUR II. Si scientiæ subalternatæ objectum à subalternante sola tantum aliqua accidentali conditione differreret, sequeretur scientiam de colore, & scientiam de colore albo, de colore nigro, esse scientias subalternatas, sed hoc falsum est, quia eadem Physica & de colore ut sic, & de colore albo, scire potest.

† Cc

Re.

QVÆSTIO III.

De objecto & ejus Divisionibus.

Sola hic adferetur fermè Explicatio Terminorum.

DIFFICULTAS I.

Explicatur quid sit Objectum.

RESPONDETUR. Cum commune non aliud sit, quàm ipsamet particularia, in re loquendo, quæ scientia considerat commune hoc ipso nata est se extendere etiam ad particulare, quod ex illo communi participat. Sicut visiva, quia attingit coloratum, attingit & hoc coloratum, quod est album, consequenter quæ scientia considerat colorem, eadem etiam considerat talem alternantis & subalternatæ, non comparantur inter se, sicut commune & particulare, sed sicut non involvens accidentales rationes, ad involvens, rationes accidentales, idè objectum subalternantis dat locum objecto subalternatæ, quod involvit rationes aliquas accidentales, ad quas, non se extendit subalternans.

OBJICITUR III. Ex dictis sequi quod habitus Fidei & habitus Theologiæ non sint specie distincti.

RESPONDETUR. Negando Sequelam, nam objecto fidei non additur aliqua accidentalis conditio, ad quam attendat Theologia, sed aliud quod essentialiter specificativum, nempe scientificam notificationem veri, ad quam scientificam notificationem veri attendit Theologia.

OBJICITUR IV. Posito quòd subalternata addat rationem aliquam accidentalem, formali subalternantis, inexplicabile erit, quod sit istud accidentale, si enim sufficit quod accidens consideretur, sequitur quod Mathematica sit subalternata Physicæ, nam considerat quantitatem quæ est accidens; si autem aliter sumatur illa ratio accidentis, hoc ipso reddet illam scientiam considerantem objectum simpliciter distinctum specie, non enim minus specie differt album à nigro, quàm homo & brutum.

RESPONDETUR. Illud accidens non debere desumi à ratione entis, nec etiam debet concipi, quasi ingrediens rationem formalem objecti, sic enim faceret verè differre specie, sed debere concipi per modum conditionis tantum. Conditiones autem sub formalitate conditionum non specificant. Et quamvis de illo accidenti dentur demonstrationes aliquæ, datur tamen de illo non ut de objecto formali, sed ut de conditione.

OBJICITUR V. Cum & subalternatæ & subalternantis sint eadem principia non erit ratio, cur dicatur accipere principia subalternata à subalternante esseque illi subalternata, quàm è converso.

RESPONDETUR. Idè potius dicitur accipere subalternata principia à subalternante, quia potius universalia dicuntur sub se habere singularia, non dicuntur autem singularia, habere sub se universalia, quia verò subalternans scientia, est scientia universalior, plura enim scit Physica quam Medicina, idè à subalternantibus potius dicuntur accipi principia quam è converso à subalternatis.

Objectum interdum significat idem quod Oppositum. Unde dicere communiter solemus, Objectum est hoc contra Conclusionem, sensusque est, opposita est Conclusioni hæc Difficultas. Pressius tamen objecti nomine venit, illud, quod alicui potentia, vel principio, habetui, vel actui, respondet tanquam Scopus & Terminus, habetque rationem ut ita dicam, sistendi actum vel potentiam, ut ultra se non exeat, sed circa se occupetur. *Ut sic autem objectum definiri posset: quod sit ratio ejus circa quod.* De quo in Materia de fide sub initium.

NOTO HIC I. Ex Arriaga *rigorose loquendo subjectum & objectum aliud significat.* Subjectum enim est id, de quo cognoscitur. Objectum verò est illud, quod de illo cognoscitur, dicique solet alias Prædicatum; quia tamen debet subjecto inesse, illud quod prædicatur affirmativè, idè ratione istius connexionis, confundi solet nomen subjecti & objecti.

NOTO II. *Quæ sit ratio quod idem sit objectum actuum & potentia.* Quia scilicet potentia non aliter versatur circa objectum nisi actibus. Ergo idem debet esse objectum actuum & potentia. E converso idem etiam debet esse objectum actuum scientificorum, quia si aliud esset objectum actuum & habitus, non haberet jam, quo circa objectum versaretur potentia.

NOTO III. *Nullum in specie objectum determinatè acceptum esse æquale potentia intellectiva.* Æquale enim illud est, cujus Termini nec excedunt terminos aliis, nec ab aliis terminis exceduntur, nullum autem in specie objectum tam diductos habet terminos, atque est potentia intellectiva. Termini enim intellectus sunt quodcunque cognoscibile: unaquæque autem species determinatè accepta, non est quodcunque cognoscibile. Consequenter nec est quid æquale & commensurabile potentia intellectiva ad eum modum quo viridis v. g. color non est objectum adæquatum visiva.

DIFFICULTAS II.

Explicantur aliquæ Divisiones Objecti.

Dividitur objectum in Complexum & Incomplexum. Incomplexum Objectum est illud, de